

Bồi dưỡng thực hiện chương trình giáo dục phổ thông 2018 cho giáo viên lớp 4

Phan Thanh Tú*

*Học viên cao học QLGD, Đại học Sư phạm Hà Nội

Received: 16/09/2024; Accepted: 26/09/2024; Published: 5/10/2024

Abstract: The team of teachers of grade 4 plays a decisive role in ensuring the quality of education. Therefore, the implementation of the 2018 General Education Program for grade 4 teachers is one of the most important issues in schools in general and primary schools in particular. Managing the implementation of the 2018 General Education Program for grade 4 teachers is an urgent requirement today, which needs to be thoroughly resolved in both theory and practice. The article analyzes the 2018 General Education Program for grade 4 and the training requirements for implementing the 2018 General Education Program for grade 4 teachers and the current status of training for implementing the 2018 General Education Program for grade 4 teachers, thereby making recommendations to improve the quality of this training activity.

Keywords: Training, general education, grade 4 teachers.

1. Đặt vấn đề

Trong chương trình Giáo dục phổ thông (GDPT) 2018, yêu cầu đổi mới chương trình và sách giáo khoa chuyển từ cách tiếp cận nội dung sang phát triển phẩm chất và năng lực sẽ là tiền đề cho công cuộc đổi mới căn bản và toàn diện GDPT.

Để đạt được mục tiêu trên, chương trình GDPT 2018 đã được đổi mới theo hướng thiết thực, hiện đại, tinh giản, phù hợp với định hướng nghề nghiệp, trình độ và lứa tuổi học sinh (HS). Chương trình này phân hóa dần ở các lớp học trên, tích hợp cao ở các lớp học dưới và tăng cường thực hành, ứng dụng kiến thức vào thực tiễn. Do đó, việc bồi dưỡng giáo viên (GV) nhằm đáp ứng yêu cầu phát triển phẩm chất, năng lực của HS, thực hiện hiệu quả mục tiêu giáo dục của cấp học, có vai trò rất quan trọng trong sự nghiệp đổi mới giáo dục của địa phương.

Công tác bồi dưỡng GV đã được chính đội ngũ GV, các trường học và các cơ quan quản lý chú trọng và thực hiện thường xuyên. Khi chương trình GDPT 2018 được áp dụng cho lớp 4 từ năm học 2023-2024, sự chuẩn bị về đội ngũ thực hiện chương trình càng trở nên quan trọng. Tuy nhiên, do chương trình môn học còn mới mẻ, việc bồi dưỡng một số lượng lớn GV lớp 4 để thích ứng với định hướng dạy học mới cùng các phương pháp dạy học và hình thức đánh giá, kiểm tra sẽ gặp nhiều khó khăn và thách thức.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Chương trình giáo dục phổ thông 2018 lớp 4 và các yêu cầu bồi dưỡng thực hiện chương trình giáo dục phổ thông 2018 cho giáo viên lớp 4

Mục tiêu chung của chương trình GDPT 2018 là giúp HS tự học suốt đời, vận dụng hiệu quả kỹ năng và kiến thức đã học vào cuộc sống, làm chủ kiến thức phổ thông, xây dựng và phát triển hài hòa các mối quan hệ xã hội. Bên cạnh đó, chương trình cũng hướng tới việc giúp HS có định hướng nghề nghiệp phù hợp, phát triển nhân cách, cá tính và đời sống tâm hồn phong phú, từ đó góp phần tích cực vào sự phát triển của nhân loại và đất nước, cũng như có được cuộc sống đầy ý nghĩa.

Yêu cầu bồi dưỡng cho GV lớp 4 thực hiện chương trình GDPT 2018 nhấn mạnh cần tổ chức bồi dưỡng kiến thức chuyên môn, đặc biệt là những kiến thức mới so với chương trình GDPT 2006. Cụ thể, điều này bao gồm kiến thức về các hoạt động giáo dục mới/môn học (Công nghệ, Tin học, Khoa học tự nhiên, Lịch sử - Địa lý, Hoạt động trải nghiệm) và chuyên đề học tập của các môn học.

Cần tiếp tục bồi dưỡng cho GV lớp 4 trong quá trình thực hiện chương trình GDPT 2018 về kỹ thuật, phương pháp dạy học phát triển phẩm chất, năng lực HS (nhất là quan tâm đến các môn học mới theo từng lớp); xây dựng công cụ đánh giá trong dạy học các môn tích hợp, về đánh giá, kiểm tra phẩm chất, năng lực HS. Cũng cần tiếp tục bồi dưỡng GV về chuyển đổi số trong dạy học và giáo dục, thiết kế kế hoạch giáo dục môn học; kỹ năng quản lý lớp học, phát triển phẩm chất, năng lực HS.

Bồi dưỡng giúp GV tiểu học thực hiện hiệu quả việc tạo động lực học tập, hỗ trợ, tư vấn cho HS trong quá trình dạy học và giáo dục, lựa chọn và sử

dụng học liệu dạy học, nghiên cứu khoa học sư phạm ứng dụng, tư vấn hướng nghiệp, giáo dục kỹ năng sống, giá trị sống cho HS.

Đối với nhiệm vụ dạy học, GV cần chú trọng đặc biệt đến các kỹ năng: Xây dựng kế hoạch bài dạy, giáo dục tổ chuyên môn, tổ chức hoạt động dạy học, đánh giá, kiểm tra và phân tích rút kinh nghiệm bài học.

Yêu cầu bồi dưỡng thực hiện chương trình GDPT 2018 cho GV lớp 4 về lý thuyết và thực tiễn là rất lớn. Để thực hiện bồi dưỡng năng lực cho GV lớp 4 ở các trường tiểu học theo chương trình GDPT 2018, phải xác định nhu cầu bồi dưỡng thực tế.

2.2. Thực trạng bồi dưỡng thực hiện chương trình giáo dục phổ thông 2018 cho giáo viên lớp 4 ở các trường tiểu học quận Hà Đông, thành phố Hà Nội

2.2.1. Giới thiệu về khảo sát: (về địa bàn, số lượng khách thể KS)

Tiến hành khảo sát ở 10 trường tiểu học trường trên địa bàn quận Hà Đông, thành phố Hà Nội: Phú Lâm, Phú Lương 1, Phú Lương 2, Yên Kiêu, Yên Nghĩa, Phú Cường, Kiến Hưng, Lê Lợi, Lê Trọng Tấn, Mậu Lương.

Khảo sát được thực hiện với các khách thể sau: Cán bộ quản lý: 10 hiệu trưởng, hiệu phó, 10 tổ trưởng chuyên môn; 70 GV lớp 4.

2.2.2. Thực trạng bồi dưỡng thực hiện chương trình giáo dục phổ thông 2018 cho giáo viên lớp 4 ở các trường tiểu học quận Hà Đông, thành phố Hà Nội

2.3.2. Thực trạng thực hiện mục tiêu bồi dưỡng thực hiện chương trình giáo dục phổ thông 2018 cho giáo viên lớp 4 ở các trường tiểu học quận Hà Đông, thành phố Hà Nội

Qua khảo sát cho thấy, ĐTB chung của các nội dung đánh giá của CBQL và GV về thực hiện mục tiêu bồi dưỡng thực hiện chương trình GDPT 2018 cho GV lớp 4 đạt mức trung bình: 3.09 điểm. ĐTB của các nội dung dao động trong khoảng từ 2.43 đến 3.18 điểm, cho thấy sự không đồng đều trong mức độ đánh giá các nội dung của các khách thể. CBQL và GV chưa có mức độ nhận thức cao của mục tiêu bồi dưỡng bởi các mức điểm này đều ở mức trung bình.

Mức độ khá nhất “Giúp GV nâng cao năng lực dạy học, khắc phục các hạn chế về kỹ năng giảng dạy học của GV lớp 4 CT GDPT2018” là 3.77 điểm. Như vậy mục tiêu bồi dưỡng hướng tới nhận thức của GV trong bối cảnh thực hiện chương trình GDPT 2018.

Mức độ yếu là “Giúp GV cập nhật nội dung kiến thức mới theo định hướng đổi mới” là 2.43 điểm. Nguyên nhân theo cô G.P.K (Tổ trưởng chuyên môn) cho rằng: “Chương trình bồi dưỡng có thể không đáp

ứng đúng nhu cầu thực tiễn của GV, chưa gắn liền với các xu hướng đổi mới giáo dục, mặt khác, một số GV có thể chưa được trang bị đủ kỹ năng CNTT để tiếp cận và áp dụng các công cụ mới trong giảng dạy”.

Như vậy, kết quả khảo sát thể hiện nhận thức về các mục tiêu bồi dưỡng thực hiện chương trình GDPT 2018 chưa thực sự bám sát chất lượng giáo dục, đối tượng bồi dưỡng, nhu cầu bồi dưỡng của nhà trường.

2.2.3. Thực trạng triển khai nội dung bồi dưỡng thực hiện chương trình giáo dục phổ thông 2018 cho giáo viên lớp 4 ở các trường tiểu học quận Hà Đông, thành phố Hà Nội

Qua khảo sát cho thấy, thực trạng triển khai nội dung bồi dưỡng thực hiện chương trình GDPT 2018 cho GV lớp 4 thực hiện mức trung bình 3.26 điểm. Khá nhất là nội dung “bồi dưỡng kiến thức về chương trình dạy học” (3.74 điểm), mức trung bình thấp nhất là nội dung “bồi dưỡng năng lực đánh giá, kiểm tra học sinh tiểu học theo hướng phát triển năng lực, phẩm chất” (2.84 điểm).

Phân tích thực trạng cho thấy rằng, mặc dù việc triển khai nội dung bồi dưỡng thực hiện chương trình GDPT 2018 cho GV lớp 4 nhằm thích ứng với các yêu cầu của chương trình và được đánh giá là nội dung cốt lõi trong quá trình đổi mới giáo dục, nhưng việc bồi dưỡng này vẫn gặp nhiều hạn chế do các yếu tố chủ quan và khách quan. Những điều kiện này đã ảnh hưởng đến hiệu quả của việc triển khai nội dung bồi dưỡng cho GV lớp 4.

Trao đổi với bà H.T.M - Hiệu trưởng trường, cho biết: “Chúng tôi cần thường xuyên hơn nữa, nhiều hơn nữa những Chương trình bồi dưỡng sâu, theo kiểu “cầm tay chỉ việc về năng lực xây dựng kế hoạch dạy học và giáo dục theo hướng phát triển Phẩm chất, năng lực học sinh tiểu học và bồi dưỡng năng lực tư vấn và hỗ trợ học sinh tiểu học trong hoạt động giáo dục và dạy học”.

2.2.4. Thực trạng triển khai các hình thức và phương pháp bồi dưỡng thực hiện chương trình giáo dục phổ thông 2018 cho giáo viên lớp 4 ở các trường tiểu học quận Hà Đông, thành phố Hà Nội

Qua khảo sát cho thấy, thực trạng thực hiện phương pháp, hình thức bồi dưỡng thực hiện mức trung bình 3.3 điểm, kết quả đánh giá khác nhau trong đó kết quả đánh giá dao động từ 2.74 điểm đến 3.86 điểm cụ thể như sau:

Các phương pháp như phương pháp nêu vấn đề, phương pháp thuyết trình và hình thức bồi dưỡng thông qua xêmina, hội nghị, hội thảo; bồi dưỡng trực tiếp, tập trung thường xuyên thực hiện, điểm dao

động từ 3.48 đến 3.86 điểm. Vẫn có các phương pháp như phương pháp thảo luận nhóm, phương pháp tổ chức bằng tình huống và các hình thức như thông qua sinh hoạt tổ chuyên môn, bồi dưỡng tại chỗ chưa thường xuyên thực hiện. nguyên nhân của thực trạng này do một số GV chưa biết nhiệm vụ phải làm gì khi thực hiện chương trình GDPT 2018; nhiều GV chưa tích cực thảo luận, trao đổi với các GV khác yêu cầu về năng lực mình cần có; còn thụ động nghe giảng trong các lớp bồi dưỡng.

Bên cạnh đó, một số GV chưa nhận thức về ý nghĩa, vai trò của thực hiện chương trình GDPT 2018, do vậy họ không nỗ lực tự bồi dưỡng kiến thức, thiếu nhiệt tình về thực hiện chương trình GDPT 2018. GV cho biết: *“Áp lực thực hiện nội dung chương trình giáo dục chính khóa mất nhiều thời gian, do vậy, trong công việc nên không tự bồi dưỡng thực hiện chương trình GDPT 2018 thì một bộ phận GV ngại thiếu sáng tạo, đổi mới”*. Ngoài ra, còn có một số hình thức tổ chức được các khách thể kể tới như hình thức bồi dưỡng thông qua sinh hoạt tổ/nhóm chuyên môn, dự giờ đồng nghiệp, ...

2.2.5. Thực trạng các điều kiện và các lực lượng tham gia bồi dưỡng thực hiện chương trình giáo dục phổ thông 2018 cho giáo viên lớp 4 ở các trường tiểu học quận Hà Đông, thành phố Hà Nội

Qua khảo sát cho thấy: thực trạng các nguồn lực phục vụ bồi dưỡng thực hiện chương trình GDPT 2018 cho thấy mức độ đáp ứng mức TB 3.29 điểm, cán bộ các giảng viên, các chuyên gia, các cấp quản lý đáp ứng mức Khá (3.47 điểm). Nhà trường thường xuyên mời các chủ thể giảng dạy các lớp/khóa bồi dưỡng, đó là các chủ thể: chuyên viên của Phòng GD&ĐT, Hiệu trưởng các trường tiểu học, Chuyên viên sở GD&ĐT, GV đã đạt danh hiệu GV dạy giỏi cấp Quận.

Tuy nhiên, CSVC, tài liệu học tập về thực hiện chương trình GDPT 2018 chưa đáp ứng, được đánh giá mức trung bình, điều này cho thấy CBQL nhà trường chưa thường xuyên quan tâm tới hoạt động bồi dưỡng thực hiện chương trình GDPT 2018. Tài liệu bồi dưỡng, thiết bị phục vụ như máy chiếu, máy tính, hệ thống âm thanh, mạng internet, các slide, video và phần mềm bồi dưỡng, clip, hình vẽ, sơ đồ,... Tuy nhiên, một số trường việc truy cập thông tin còn gặp khó khăn, nhiều GV giảng dạy không có thiết bị hỗ trợ minh họa.

3. Kết luận

Kết quả bồi dưỡng thực hiện chương trình GDPT 2018 cho GV lớp 4 cho thấy, với mục tiêu giúp GV

nâng cao thực hiện chương trình GDPT 2018, khắc phục các hạn chế về kỹ năng giảng dạy học của GV lớp 4 CT GDPT2018 được quan tâm thực hiện. Bồi dưỡng năng lực xây dựng kế hoạch dạy học và giáo dục theo hướng phát triển phẩm chất, năng lực học sinh tiểu học và bồi dưỡng năng lực tư vấn và hỗ trợ học sinh tiểu học trong hoạt động giáo dục và dạy học... là rất cần thiết, đây là nội dung nhiều GV quan tâm tìm hiểu. Nguyên nhân do GV nâng cao nhận thức về thực hiện chương trình GDPT 2018 cho GV lớp 4 của mình.

Đề thích ứng với những yêu cầu của Chương trình GDPT mặc dù các triển khai nội dung bồi dưỡng thực hiện chương trình GDPT 2018 cho GV lớp 4 đánh giá là nội dung bồi dưỡng cốt lõi trong thực hiện đổi mới giáo dục song do những điều kiện chủ quan và khách quan, việc bồi dưỡng triển khai nội dung bồi dưỡng thực hiện chương trình GDPT 2018 cho GV lớp 4 này cho GV còn rất nhiều hạn chế. Vẫn có các phương pháp như phương pháp tổ chức bằng tình huống, phương pháp thảo luận nhóm và các hình thức như bồi dưỡng tại chỗ, thông qua sinh hoạt tổ chuyên môn chưa thường xuyên thực hiện.

Nhà trường thường xuyên mời các chủ thể giảng dạy các lớp/khóa bồi dưỡng, đó là các chủ thể: chuyên viên của Phòng GD&ĐT, Hiệu trưởng các trường tiểu học, Chuyên viên sở GD&ĐT, GV đã đạt danh hiệu GV dạy giỏi cấp Quận. Tuy nhiên, cơ sở vật chất, tài liệu học tập về thực hiện chương trình GDPT 2018 chưa đáp ứng, được đánh giá mức trung bình, điều này cho thấy CBQL nhà trường chưa thường xuyên quan tâm tới hoạt động bồi dưỡng thực hiện chương trình GDPT 2018.

Tài liệu tham khảo

1. Bùi Minh Đức, Đào Thị Việt Anh, Hoàng Thị Kim Huyền (2012), *“Đổi mới mô hình đào tạo GV trong các trường DHSP theo hướng tiếp cận NL”*, Tạp chí GD (số 2), tr.34-37
2. Nguyễn Thị Tuyết (2015), *“Nội dung quản lý hoạt động bồi dưỡng NL DH cho GV đáp ứng yêu cầu đổi mới GD”*, Tạp chí giáo chức (số 114), tr.14-16
3. Thái Duy Tuyên, Nguyễn Hồng Sơn (2018), *“BD đội ngũ GV nhằm tích cực phục vụ sự nghiệp đổi mới căn bản, toàn diện GD”*, Tạp chí GD (số 321), tr.13-14
4. Nguyễn Văn Toàn (2016), *“Quản lý hoạt động bồi dưỡng GV trung học phổ thông khu vực Đông Nam Bộ trong bối cảnh đổi mới GD”*, Luận án tiến sĩ, Đại học Vinh